

Engelse greens op Kleiburg

Renoveren van greens met zoden

In Greenkeeper zijn een aantal keren artikelen geplaatst over de mogelijkheid en wenselijkheid van het bezeden van greens. Grootste probleem dat daarbij geconstateerd werd, is de beschikbaarheid van goede greenzoden. Zodenkwekers van greenzoden constateren een heel ander probleem: afzet. Greenzoden zijn duur om te kweken en het is maar de vraag of er op tijd een koper gevonden kan worden. Toen op Kleiburg een aantal greens voor renovatie in aanmerking kwamen, werd daarom buiten de landsgrenzen gezocht naar een geschikte oplossing.

Auteur: Hein van Iersel

Piet Oosthoek, directeur van Oosthoek Greenkeeping, verantwoordelijk voor golfbaan Kleiburg: "Ik wil geen man en paard noemen, maar de kwaliteit van zoden die in Nederland op de markt gebracht worden is vaak ronduit slecht. Heel veel straatgras en een forse viltlaag. Gelukkig heb ik sinds kort een Engelse greenkeeper in dienst en die heeft mij in contact gebracht met de Engelse zodenkweker Inturf in de buurt van Hull. Daar ben ik gaan kijken en heb gelijk zoden besteld voor vier greens van Kleiburg." Graszodenkweker Cees Bos kan de kritiek van Oosthoek wel plaatsen ook al is hij het er niet mee eens: "Ook wij hebben jarenlang greenzoden gekweekt, zonder straatgras en zonder viltlaag. Dit kostte relatief enorm veel inspanning (dagelijks maaien, verticuteren, enz) waardoor de kostprijs van de zoden hoger werd. Voeg daarbij dat de omloopsnelheid van dit soort zoden veel lager is dan tee en fairwayzoden, waardoor stukken land soms wel een jaar leeg bleven liggen, alvorens opnieuw ingezaaid kon worden. De conclusie is voor ons geweest dat het rendabel kweken van

greenzoden (op dit moment) niet haalbaar is in Nederland." In Engeland is de situatie natuurlijk

Als je een dag zoden heb gelegd ben je aan het eind van de dag echt wel lam.

veel anders. Er zijn daar meer golfbanen dus de markt en de omloopsnelheid is veel hoger.

Lava in de onderbouw

Kleiburg is een golfbaan die aangelegd is met in de onderbouw van de greens een soort lava. Dit resulteerde in een storende laag, waardoor alle inspanningen ten spijt greens bijna altijd nat bleven. Daarom is besloten dit voorjaar een aantal greens opnieuw op te bouwen. Om tijd te besparen is daarbij gebruik gemaakt van Engelse greenzoden. Hoe verrot de onderbouw van Kleiburg werkelijk is, valt op als je bij een green komt die wordt gerenoveerd. De putlucht die omhoog komt verradt een slechte afwatering.

Een onderlaag met lava zorgt voor een storende laag en veel wateroverlast.

Renoveren putting greens voor clubhuis

Een zode op gerenoveerde green Kleiburg

Greenzoden zijn duurder dan normale zoden. De zoden die Oosthoek kocht bij Inturf in de buurt van York in Noord Engeland kosten zo'n €3,- per vierkante meter. Daarbij komen natuurlijk nog de kosten voor transport: €700,- voor een volle lading van ongeveer 1200 meter. Transport is makkelijk te regelen. Er vertrekken uit het Westland iedere dag vrachtwagens beladen met groente en fruit, die blij zijn met een terugvracht. Oosthoek heeft voor Kleiburg gekozen voor zoden met een breedte van 60 centimeter. Nadeel

Als de zode eenmaal ligt lopen we alles nog een keer na en pikken met de hand de storende plekken eruit.

daarvan is dat de zoden met de hand gelegd en uitgerold moeten worden. Voordeel is dat er geen zware machines ingezet hoeven worden, die insporing en schade aan de topklaag kunnen veroorzaken. De samenstelling van de greenzode is standaard roodzwenk en struis. Eenmaal gelegd moet je constateren dat er behoorlijk wat straatgras in zit. Zelfs voor een gespecialiseerde zodenkweker is het klaarblijkelijk moeilijk om een zode te kweken zonder straatgras. Volgens Piet Oosthoek is dit overigens geen onoverkomelijk probleem. "Als de zode eenmaal ligt lopen we alles nog een keer na en pikken met de hand de storende plekken eruit. Om de zoden snel aan te laten slaan is op de geprepareerde onderlaag eerst wat bemesting aangebracht (vivifos) en verder ook wat graszaad. Dit graszaad moet ervoor zorgen dat (droogte)naden snel dicht groeien. Na het afgraven van de oude topklaag is een complete nieuwe topklaag aangevoerd bestaande uit een laag van 25 cm MC3 zand met daarop een standaard 90/10 Heicom mengsel.

Piet Oosthoek